

BANCA
NAȚIONALĂ
A ROMÂNIEI

Sondaj privind riscurile sistemice iunie 2022

Anul VI, nr. 14

Sondaj privind
riscurile sistemice
Iunie 2022

NOTĂ

Toate drepturile rezervate.
Reproducerea informațiilor este permisă numai în scopuri educative
și necomerciale și numai cu indicarea sursei.

Banca Națională a României
Str. Lipscani nr. 25, cod 030031, București
tel.: 021/312 43 75; fax: 021/314 97 52

ISSN 2601-5331 (versiune *online*)

Cuprins

Sondaj privind riscurile sistemice	5
<hr/>	
Anexa 1 Harta principalelor riscuri la adresa stabilității financiare la nivel global	10
Anexa 2 Harta riscurilor la adresa stabilității financiare, opiniile băncilor	11
Anexa 3 Răspunsurile băncilor la <i>Chestionarul privind riscurile sistemice</i>	12
Anexa 4 Structura <i>Chestionarului privind riscurile sistemice</i> (martie 2022) și precizări metodologice	23

Sondaj privind riscurile sistemice

Principalele preocupări care au caracterizat sistemul financiar global în perioada recentă vizează riscurile la adresa stabilității financiare determinate de perspectivele inflației și de ritmul de înăsprit a politicii monetare, în contextul geopolitic dominat de conflictul militar din Ucraina. Creșterea abruptă a prețurilor materiilor prime și energiei coroborată cu perturbările în lanțurile de aprovizionare la nivel global au exacerbât presiunile inflaționiste preexistente și au condus la modificarea semnificativă a așteptărilor pentru viitor. În plus, agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei îngreunează redresarea globală și generează o creștere a gradului de incertitudine la nivel mondial, cu potențial de amplificare a vulnerabilităților acumulate în timpul pandemiei.

Conform analizelor FMI¹, condițiile financiare globale s-au înăsprit în mod considerabil, iar perspectivele economice s-au deteriorat ca urmare a războiului din Ucraina. Implicațiile războiului se pot manifesta prin diverse canale, inclusiv prin expunerile directe și indirecte ale băncilor, instituțiilor financiare nebancale și companiilor nefinanciare, prin perturbări ale pieței și creșterea riscului de contrapartidă prin dezvoltarea accelerată a piețelor *crypto*. În urma introducerii sancțiunilor împotriva Rusiei și restricțiilor de capital în Rusia și Ucraina asistăm la o creștere a volumului de tranzacționare a activelor *crypto* în economiile emergente, precum și la o creștere a evenimentelor cibernetice. Riscurile la adresa stabilității financiare sunt evaluate în creștere pe mai multe paliere, însă până în prezent nu s-a materializat niciun eveniment sistemic global cu implicații pentru sistemul financiar. Vulnerabilitățile identificate de FMI (Anexa 1, Tabel 2) vizează: (1) creșterea bruscă a prețurilor materiilor prime, ce a exacerbât presiunile inflaționiste, determinând compromisuri dificile pentru băncile centrale, (2) perturbările severe pe piețele și în lanțurile de aprovizionare ce au condus la o volatilitate extremă a prețurilor mărfurilor la nivel global, amplificate de presiunile asupra pieței derivatelor și finanțarea comerțului cu mărfuri, (3) condiții financiare mai stricte și cu riscuri mai mari de ieșiri de capital pentru piețele emergente și de frontieră, (4) intensificarea legăturilor dintre sectorul public și sectorul bancar în perioada pandemiei în economiile emergente, în contextul satisfacerii nevoilor de finanțare guvernamentală, în mare parte, de către bănci, (5) dependența de tipurile de energie generatoare de emisii intensive de carbon care a devenit mai proeminentă în contextul războiului din Ucraina, coroborată cu actuala criză energetică și (6) creșterea rapidă a sectorului *Fintech*, în contextul unor reglementări mai puțin stricte, cu posibile implicații negative pentru stabilitatea financiară, în ciuda beneficiilor pentru consolidarea concurenței, dezvoltarea și creșterea incluziunii financiare.

Conform BCE², condițiile de stabilitate financiară s-au deteriorat și la nivel european, iar perspectivele de creștere economică s-au deteriorat în contextul războiului din Ucraina, însă ar putea fi afectate și de o reintensificare a infectărilor cu coronavirus,

¹ FMI, *Raportul de stabilitate financiară globală*, aprilie 2022.

² BCE, *Raportul de stabilitate financiară*, mai 2022.

degradarea piețelor emergente sau o încetinire economică mai accentuată în China. Potrivit BCE, principalele riscuri la adresa stabilității financiare sunt: (1) presiunile inflaționiste și deteriorarea creșterii economice, cu impact asupra debitorilor vulnerabili, (2) creșterea vulnerabilității piețelor ca urmare a ajustărilor ratelor la inflație și creșterea economică modestă, coroborat cu creșterea volatilității ratelor de dobândă, persistența prețurilor crescute la energie și riscul în creștere de fragmentare financiară, (3) preocupările privind calitatea activelor și profitabilitatea bancară, pe fondul reintensificării riscului de credit, înăsprirea standardelor de creditare, creșterii costului de finanțare prin obligațiuni și creșterii amenințărilor cibernetice și (4) riscul privind durata (engl. *duration risk*) cu care se confruntă instituțiile nebankare, pe fondul lichidității scăzute și al perspectivelor incerte privind riscul de credit (Anexa 1, Tabel 1).

Tabloul riscurilor aferent sectorului bancar european³ pune în evidență o capitalizare solidă, în timp ce calitatea activelor s-a îmbunătățit, băncile raportând o rată mai scăzută a creditelor neperformante, respectiv de 2 la sută. Volumul împrumuturilor aflate sub incidența moratoriilor s-a diminuat în continuare în ultimul trimestru al anului 2021, însă calitatea acestor active rămâne o preocupare. Rata creditelor neperformante pentru creditele cu moratorii expirate și pentru creditele care au beneficiat de măsuri de sprijin a crescut semnificativ la 5,5 la sută în T4 2021 (de la 4,9 la sută în T3 2021) și, respectiv, la 3,1 la sută (de la 2,4 la sută în T3 2021). Totodată, riscul de lichiditate și finanțare a fost evaluat ca mediu în T4 2021, de la scăzut în exercițiul precedent (T3 2021). În plus, pe fondul sancțiunilor impuse Rusiei, riscul operațional pentru băncile din Uniunea Europeană, inclusiv riscul juridic și cel reputațional, au fost evaluate ca ridicate, de la medii în trimestrul precedent.

La nivel național, conform *Chestionarului privind riscurile sistemice*⁴, cele mai mari instituții de credit autohtone au identificat patru riscuri ridicate și șase riscuri moderate (Anexa 2). Pe fondul incertitudinilor la nivel global, evaluările privind riscurile sistemice reflectă o deteriorare pe anumite categorii și creșterea numărului de riscuri de nivel ridicat. Riscul privind deteriorarea echilibrelor macroeconomice interne s-a menținut la un nivel ridicat în ultimii doi ani și rămâne și în exercițiul curent pe primul loc în harta riscurilor. În categoria riscurilor de nivel ridicat se alătură în această rundă a sondajului trei noi riscuri, evaluate ca riscuri de nivel mediu în exercițiul anterior, respectiv: riscul de creștere a costului de finanțare ca urmare a majorării ratei dobânzii și/sau a deprecierei cursului de schimb cu efecte negative asupra capacității de plată a debitorilor, în special a populației și IMM (locul 2/10), cadrul legislativ incert și impredictibil în domeniul financiar-bancar, cu implicații asupra solvabilității sectorului bancar (locul 3/10), și riscul de nerambursare a creditelor contractate de către sectorul neguvernamental (locul 4/10). În scădere a fost evaluat un singur risc, cel asociat provocărilor la adresa securității cibernetice și inovației financiare, care a coborât la nivel mediu, de la ridicat în sondajul precedent, și a trecut pe locul 5 în harta riscurilor.

³ EBA, *Tabloul de risc aferent T4 2021*.

⁴ În analiză sunt incluse toate băncile considerate de importanță sistemică începând cu 1 ianuarie 2021 și ING Bank. Răspunsurile individuale ale băncilor se regăsesc în Anexa 3.

Riscul de creștere a costului de finanțare ca urmare a majorării ratei dobânzii și/sau a deprecierei cursului de schimb înregistrează cel mai ridicat nivel, având o probabilitate de apariție superioară primului risc din harta riscurilor, însă dificultatea de gestionare în cazul materializării este mai redusă. Cinci dintre cele zece bănci participante la sondaj au clasificat probabilitatea de apariție a riscului de creștere a costului de finanțare ca fiind sigură, iar alte patru bănci consideră foarte ridicată probabilitatea de materializare a acestui risc. Totodată, acest risc prezintă și cea mai importantă înăsprire a evaluării, clasându-se pe locul al doilea în exercițiul curent, față de locul al optulea în exercițiul precedent. Alte riscuri care au crescut în importanță din perspectiva băncilor sunt riscul privind lichiditatea sectorului bancar, clasat pe locul 7, de la 9 în analiza anterioară, și riscul climatic care a urcat cu o poziție în topul celor mai importante riscuri sistemice (locul 9/10), însă rămâne printre cele mai puțin semnificative riscuri identificate de bănci, alături de riscul de intensificare a legăturii dintre sectorul bancar și sectorul public (locul 10/10), care a cunoscut o îmbunătățire față de evaluarea din septembrie 2021. În plus, riscurile evaluate cel mai frecvent în exercițiul curent de către instituțiile de credit ca având un impact potențial foarte ridicat asupra sistemului financiar sunt riscul de deteriorare a echilibrului macroeconomice interne și cadrul legislativ incert și impredictibil în domeniul financiar-bancar.

Riscurile care au scăzut în importanță comparativ cu exercițiul anterior, dar rămân la un nivel moderat, se referă la riscul reducerii rapide a încrederii investitorilor în economiile emergente și riscul asociat evoluțiilor din piața imobiliară comercială.

În cadrul exercițiului curent, au fost adresate băncilor două întrebări adiționale referitoare la: (1) implicațiile pe termen scurt și mediu ale persistenței creșterii prețurilor la energie și (2) efectele asupra echilibrului macroeconomice interne și implicațiile asupra riscului de credit, în contextul conflictului militar din Ucraina.

Conform evaluărilor instituțiilor de credit, persistența creșterii prețurilor la energie poate avea efecte negative directe asupra reducerii capacității de rambursare a împrumuturilor, cu precădere pe segmentul populației vulnerabile, dar și în rândul companiilor cu o situație financiară mai precară sau în cazul IMM. În contextul creșterii prețurilor în sectorul energetic, al majorării inflației și ratelor de dobândă și, totodată, al încetinirii creșterii economice, băncile se așteaptă, aproape în unanimitate, atât la o creștere a ratelor de neperformanță, cât și la o încetinire a activității de creditare. În ceea ce privește efectele asupra principalilor indicatori bancari, răspunsurile instituțiilor de credit sunt oarecum divergente. Astfel, jumătate dintre băncile respondente nu consideră că impactul generat va afecta gradul de solvabilitate și nivelul de lichiditate ale sistemului bancar pe termen scurt și mediu, în timp ce celelalte instituții de credit estimează un impact negativ asupra fondurilor proprii și, implicit, atât asupra gradului de solvabilitate și profitabilitate, cât și a nivelului de lichiditate.

În ceea ce privește evaluarea efectelor conflictului militar din Ucraina, instituțiile de credit au declarat în unanimitate că nu estimează o creștere a riscului de credit în acest context. Acest lucru se datorează legăturilor financiare sau comerciale imateriale față de Rusia și/sau Ucraina ale debitorilor (populație și companii nefinanciare) care

se află în portofoliile acestora. Însă, instituțiile de credit consideră că impactul generat de conflictul militar dintre Rusia și Ucraina va fi unul negativ și se va răsfrânge asupra cadrului macroeconomic intern, prin prisma dezechilibrelor în lanțurile de aprovizionare și desfacerii, reorientării către noi piețe de materii prime, energie, gaze, inclusiv în contextul sancțiunilor la nivel european impuse Rusiei. Totodată, sunt identificate efectele indirecte generate de potențialul impact negativ anticipat în cazul statelor membre.

Conform celor mai recente analize derulate de BNR⁵, principalele riscuri sistemice se referă la: (i) incertitudinile la nivel global în contextul crizei energetice, al conflictului Rusia-Ucraina, dar și al pandemiei COVID-19, (ii) deteriorarea echilibrelor macroeconomice interne, inclusiv ca urmare a evoluțiilor geopolitice și internaționale; (iii) întârzierea reformelor și a absorbției fondurilor europene, în special prin PNRR și (iv) nerambursarea creditelor de către sectorul neguvernamental (Anexa 1, Tabel 3).

Riscul privind incertitudinile la nivel global în contextul crizei energetice, al conflictului Rusia-Ucraina, dar și al pandemiei COVID-19 este primul risc sever identificat de către BNR. Gradul de incertitudine la nivel global a înregistrat o creștere semnificativă de la declanșarea conflictului militar din Ucraina, generând o serie de presiuni suplimentare asupra prețurilor la energie, combustibili și materii prime. La nivel național, creșterea prețurilor la energie generează o presiune suplimentară pentru populație, iar efectele sunt resimțite cu precădere de către gospodăriile vulnerabile, cele cu venituri reduse sau expuse riscului de sărăcie. În cazul companiilor nefinanciare, numărul celor vulnerabile la creșterea prețurilor la energie reprezintă 6 la sută din numărul de companii active în anul 2020. Acestea dețin 15 la sută din activele totale și generează 5 la sută din cifra de afaceri agregată, având astfel o importanță relativ limitată pentru economia reală. Conflictul militar dintre Rusia și Ucraina nu este așteptat să aibă în mod direct un impact negativ semnificativ asupra sectorului bancar românesc, volumul expunerilor instituțiilor de credit față de contrapartide din Rusia sau Ucraina fiind unul marginal.

Cel de-al doilea risc sever identificat de către BNR este riscul privind deteriorarea echilibrelor macroeconomice interne, inclusiv ca urmare a evoluțiilor geopolitice și internaționale. Deși cadrul macroeconomic intern a înregistrat o îmbunătățire în anul 2021, marcând o creștere economică de 5,9 la sută, perspectivele pentru perioada viitoare⁶ indică o deteriorare pe fondul persistenței crizei energetice și al continuării conflictului militar din Ucraina. Deși legăturile economice și financiare directe ale României cu Rusia și Ucraina sunt reduse, este de așteptat ca efectele conflictului militar să se reflecte și asupra României prin: deteriorarea încrederii investitorilor, creșterea inflației și reducerea activității economice și, implicit, a profitului principalilor parteneri comerciali.

Al treilea risc identificat de către BNR este unul ridicat și se referă la întârzierea reformelor și a absorbției fondurilor europene, în special prin PNRR. Deși au fost

⁵ BNR, *Raportul asupra stabilității financiare*, iunie 2022

⁶ Creșterea economică pentru România pentru anul 2022 a fost revizuită în scădere de Comisia Europeană (de la 4,2 la sută) la 2,6 la sută (conform previziunilor de primăvară, mai 2022), de BERD la 2,8 la sută, iar de FMI la 2,2 la sută.

înregistrate progrese în ceea ce privește evaluarea documentului PNRR⁷, principalul risc care a fost identificat se referă la eficiența atragerii și gestionării fondurilor din cadrul PNRR și a Cadrului financiar multianual 2021-2027, precum și a implementării proiectelor și reformelor necesare.

Riscul privind nerambursarea creditelor de către sectorul neguvernamental rămâne unul ridicat pentru sectorul bancar, deși ratele de neperformanță atât pentru sectorul populației, cât și în cazul companiilor nefinanciare au înregistrat evoluții pozitive în perioada recentă⁸. Cu toate acestea, categoria debitorilor care au apelat la suspendarea ratelor de plată prin OUG nr. 37/2020 este mai vulnerabilă⁹. Totodată, introducerea de noi moratorii ar putea amplifica vulnerabilitățile privind nerambursarea creditelor de către sectorul neguvernamental.

---

⁷ Comisia Europeană a avizat documentul la finalul lunii septembrie 2021, iar Consiliul UE l-a evaluat pozitiv în luna octombrie 2021 (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_4876, <https://gov.ro/en/news/romania-s-nrrp-national-recovery-and-resilience-plan-positively-assessed-by-the-council-of-the-european-union-today>).

⁸ Rata de neperformanță pentru sectorul populației este de 3,1 la sută în martie 2022, iar în cazul companiilor (corporații și IMM) de 5,3 la sută în martie 2022, aproape de minimul din ultimii șapte ani.

⁹ Rata de neperformanță pentru această categorie fiind mai ridicată față de cea pentru debitorii care nu au apelat la această facilitate (10 la sută față de 3 la sută în cazul populației, respectiv 13,8 la sută față de 4,2 la sută în cel al companiilor nefinanciare).

Anexa 1

Harta principalelor riscuri la adresa stabilității financiare la nivel global

Tabel 1. Principalele vulnerabilități asupra sistemului financiar european

1. Presiunile inflaționiste și deteriorarea creșterii economice cu impact asupra debitorilor vulnerabili
2. Creșterea vulnerabilității piețelor ca urmare a ajustărilor ratelor la inflație și creșterea economică modestă
3. Preocupările privind calitatea activelor și profitabilitatea bancară
4. Riscul privind durata (engl. *duration risk*) cu care se confruntă instituțiile nebancare pe fondul lichidității scăzute și al perspectivelor incerte privind riscul de credit

Sursa: BCE, *Financial Stability Review* (Mai 2022)

Tabel 2. Principalii factori destabilizatori la adresa stabilității financiare la nivel global

1. Creșterea bruscă a prețurilor materiilor prime, exacerbând presiunile inflaționiste preexistente
2. Perturbările severe pe piețele de mărfuri și în lanțurile de aprovizionare
3. Condițiile financiare mai stricte și cu riscuri mai mari de ieșiri de capital pentru piețele emergente și de frontieră
4. Intensificarea legăturilor dintre sectorul public și sectorul bancar în economiile emergente
5. Creșterea volumului de tranzacționare a activelor *crypto* în urma introducerii sancțiunilor împotriva Rusiei și a restricțiilor de capital în Rusia și Ucraina
6. Creșterea rapidă a segmentelor de afaceri riscante, în contextul unor reglementări mai puțin stricte pentru firmele *Fintech*

Sursa: FMI, *Global Financial Stability Report* (Aprilie 2022)

Tabel 3. Harta riscurilor la adresa stabilității financiare din România*

- Incertitudinile la nivel global în contextul crizei energetice, războiului din Ucraina și al pandemiei COVID-19
  - Deteriorarea echilibrului macroeconomic interne, inclusiv ca urmare a evoluțiilor geopolitice și internaționale
  - Întârzierea reformelor și a absorbției fondurilor europene, în special prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)
  - Riscul de nerambursare a creditelor contractate de către sectorul neguvernamental
- risc sistemic sever
  - risc sistemic ridicat
  - risc sistemic moderat
  - risc sistemic redus

* Culoarea indică intensitatea riscului. Săgețile indică perspectiva riscului în perioada următoare.

Sursa: BNR, *Raportul asupra stabilității financiare*, ediția din iunie 2022

Anexa 2

Harta riscurilor la adresa stabilității financiare, opiniile băncilor

Tabel 1. Dinamica opiniilor băncilor privind riscurile sistemice asupra sistemului financiar¹⁰ pentru perioada martie 2022 – martie 2023

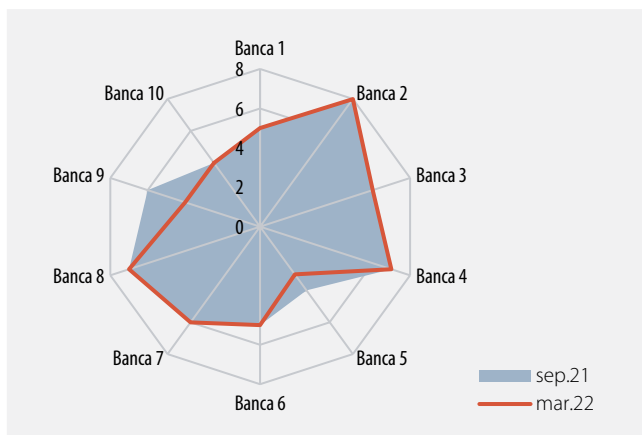
Nr.*	Risc sistemic la adresa sectorului financiar	Nivel curent al riscului**	Dificultatea de gestionare a riscului***
Risc 1	Deteriorarea echilibrului macroeconomic intern	→	→
Risc 2	Riscul de creștere a costului de finanțare ca urmare a majorării ratei dobânzii și/sau a deprecierei cursului de schimb cu efecte negative asupra capacității de plată a debitorilor, în special a populației și IMM	↑	→
Risc 3	Cadrul legislativ incert și impredictibil în domeniul financiar-bancar, cu implicații asupra solvabilității sectorului bancar	→	→
Risc 4	Riscul de nerambursare a creditelor contractate de către sectorul neguvernamental	→	→
Risc 5	Riscul asociat provocărilor la adresa securității cibernetice și inovației financiare	→	→
Risc 6	Riscul reducerii rapide a încrederii investitorilor în economiile emergente în contextul evoluțiilor externe și/sau interne	→	→
Risc 7	Riscul privind lichiditatea sectorului bancar	↑	→
Risc 8	Riscul asociat evoluțiilor din piața imobiliară comercială	→	→
Risc 9	Riscul climatic	→	→
Risc 10	Riscul de intensificare a legăturii dintre sectorul bancar și sectorul public atât datorită expunerilor directe (de ex.: titluri de stat, credite acordate administrațiilor centrale și locale), cât și indirecte (de ex.: creditele „Prima casă”)	→	→
	<ul style="list-style-type: none"> ■ risc sistemic sever/foarte dificil de gestionat (valori absolute între 7 și 8) ■ risc sistemic ridicat/dificil de gestionat (valori absolute între 5 și 6) ■ risc sistemic moderat/gestionabil (valori absolute între 3 și 4) ■ risc sistemic redus/fără probleme (valori absolute între 1 și 2) 		
* Ordinea riscurilor este dată de importanța medie a riscului conform răspunsurilor băncilor.			
** Culoarea indică nivelul curent al riscului, calculat ca medie între probabilitatea de materializare a riscului și impactul asupra sectorului bancar în caz de materializare în cursul unui an.			
*** Culoarea indică nivelul curent al dificultății de gestionare a riscului de către instituțiile de credit.			
Notă: Săgețile indică evoluția riscului/capacității de gestionare a acestuia relativ la exercițiul anterior (septembrie 2021), considerând un prag de materialitate de 0,5 puncte.			

¹⁰ Reflectă modificarea opiniilor față de ultimul Raport. Pentru structura chestionarului și detalii metodologice, a se vedea Anexa 4.

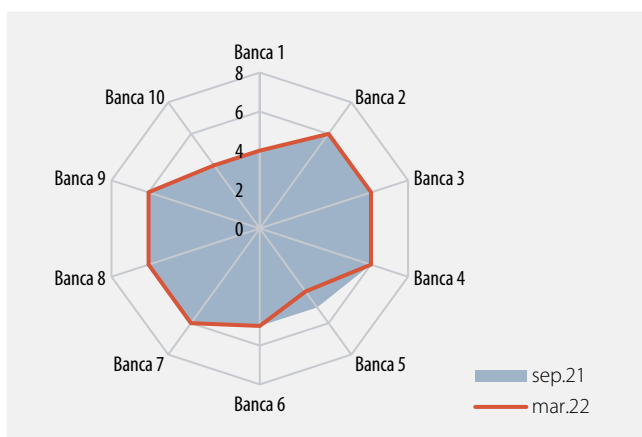
Anexa 3

Răspunsurile băncilor la Chestionarul privind riscurile sistemice

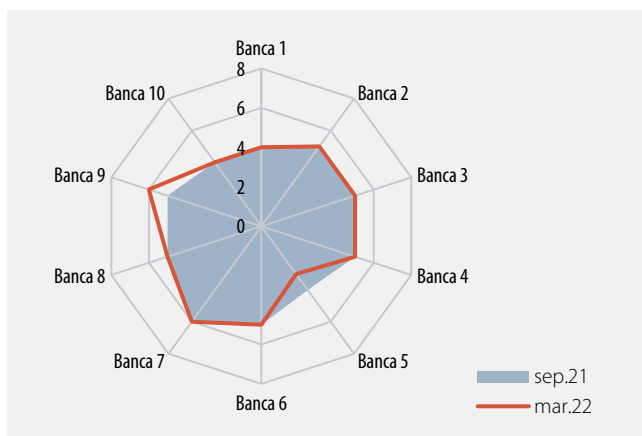
1. Riscul asociat inovației financiare și provocărilor la adresa securității cibernetice

Grafic 1a. Probabilitatea de apariție

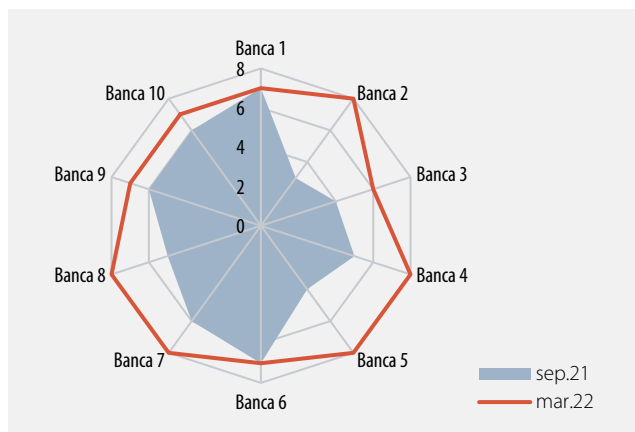
Grafic 1b. Severitatea impactului

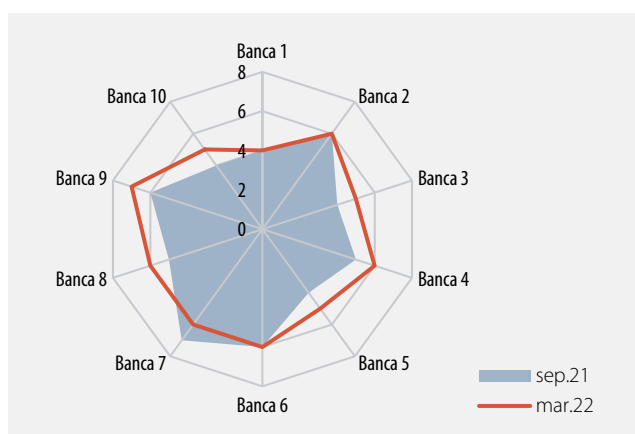
Grafic 1c. Dificultatea de gestionare

Notă: O valoare mai mare indică o probabilitate de apariție/severitate a impactului/dificultate de gestionare a riscului mai ridicate.

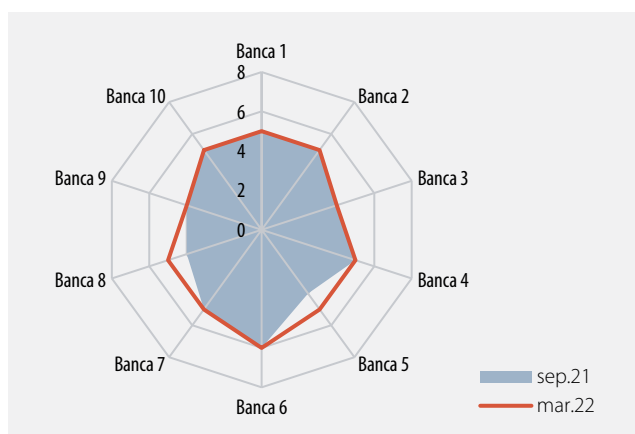
2. Riscul de creștere a costului de finanțare ca urmare a majorării ratei dobânzii și/sau a deprecierei cursului de schimb cu efecte negative asupra capacității de plată a debitorilor, în special a populației și IMM

Grafic 2a. Probabilitatea de apariție

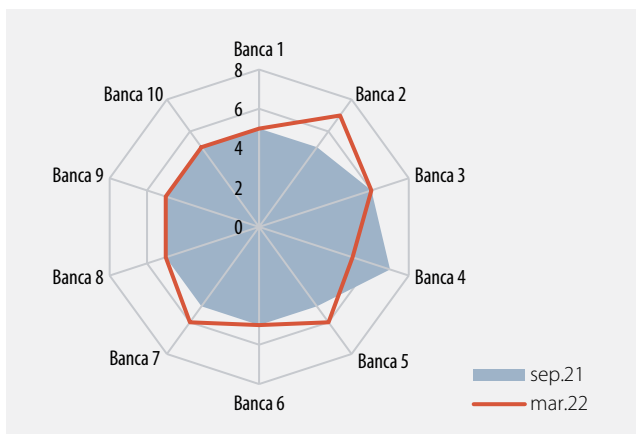
Grafic 2b. Severitatea impactului

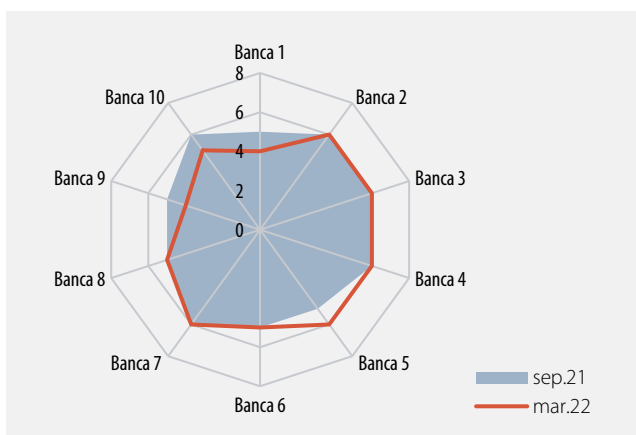
Grafic 2c. Dificultatea de gestionare

Notă: O valoare mai mare indică o probabilitate de apariție/severitate a impactului/dificultate de gestionare a riscului mai ridicată.

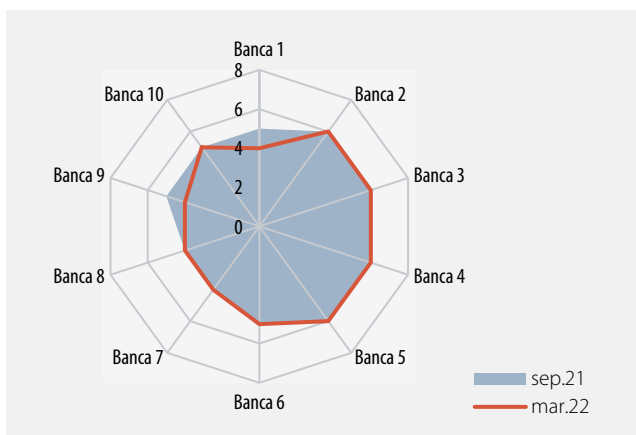
3. Riscul reducerii rapide a încrederii investitorilor în economiile emergente în contextul evoluțiilor externe (de ex.: creșterea economică la nivel global, modificările de ordin politic și accentuarea tensiunilor geopolitice, sectorul bancar european) și/sau interne (de ex.: politici fiscale prociclice, adâncirea deficitului de cont curent)

Grafic 3a. Probabilitatea de apariție

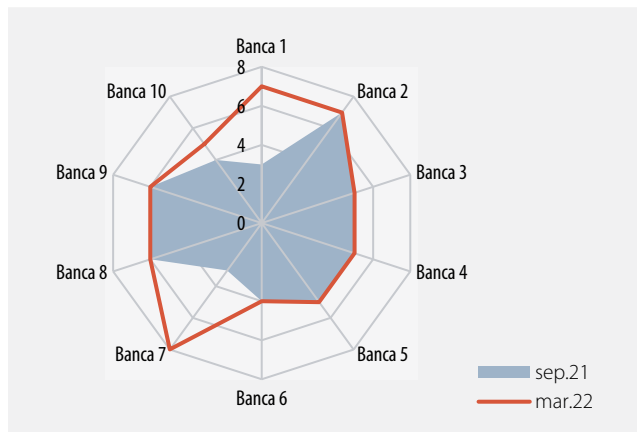
Grafic 3b. Severitatea impactului

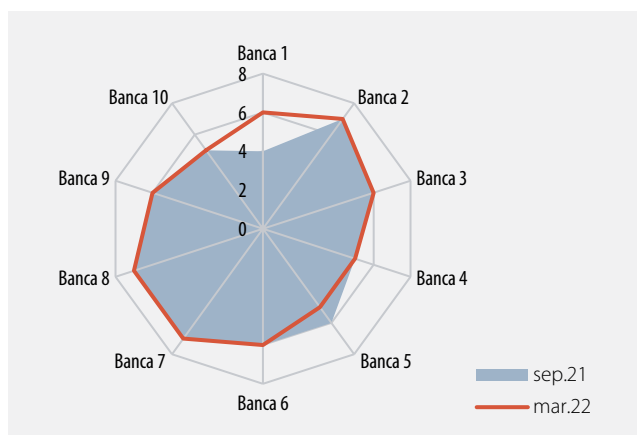
Grafic 3c. Dificultatea de gestionare

Notă: O valoare mai mare indică o probabilitate de apariție/severitate a impactului/dificultate de gestionare a riscului mai ridicate.

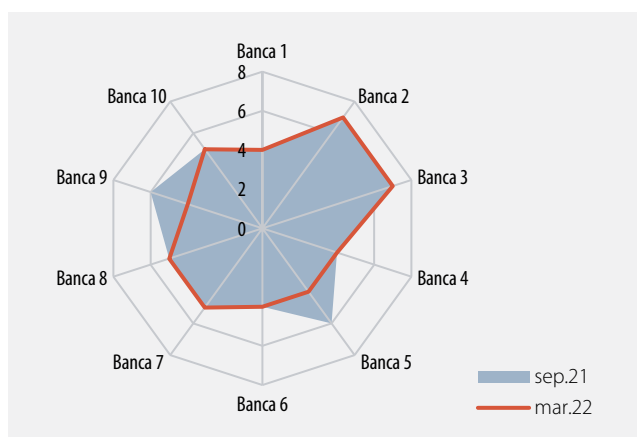
4. Cadrul legislativ incert și impredictibil în domeniul financiar-bancar, cu implicații asupra solvabilității sectorului bancar

Grafic 4a. Probabilitatea de apariție

Grafic 4b. Severitatea impactului

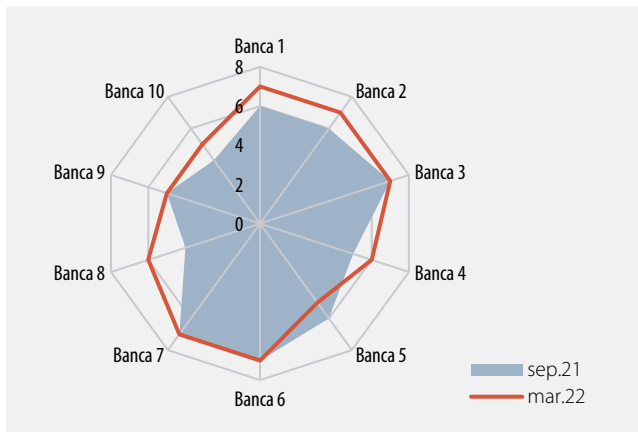

Grafic 4c. Dificultatea de gestionare

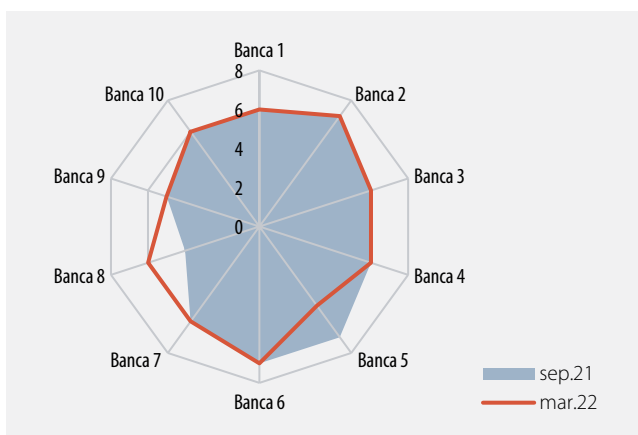
Notă: O valoare mai mare indică o probabilitate de apariție/severitate a impactului/dificultate de gestionare a riscului mai ridicată.

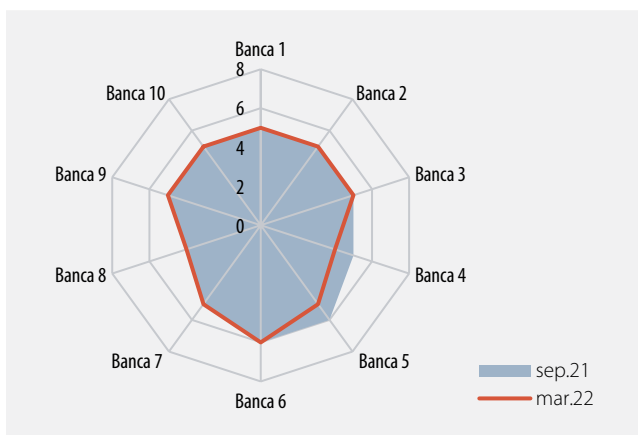
5. Riscul de nerambursare a creditelor contractate de către sectorul neguvernamental

Grafic 5a. Probabilitatea de apariție

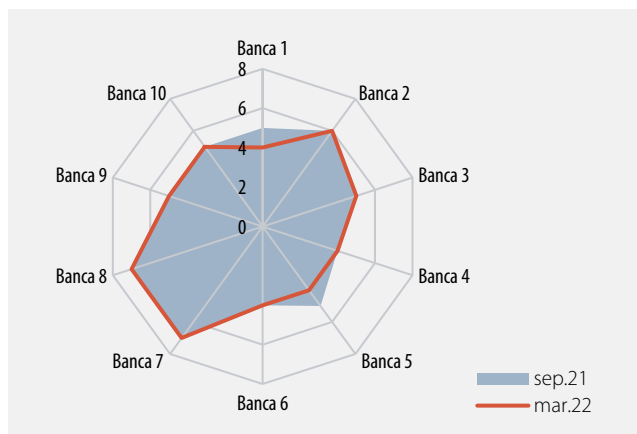
Grafic 5b. Severitatea impactului

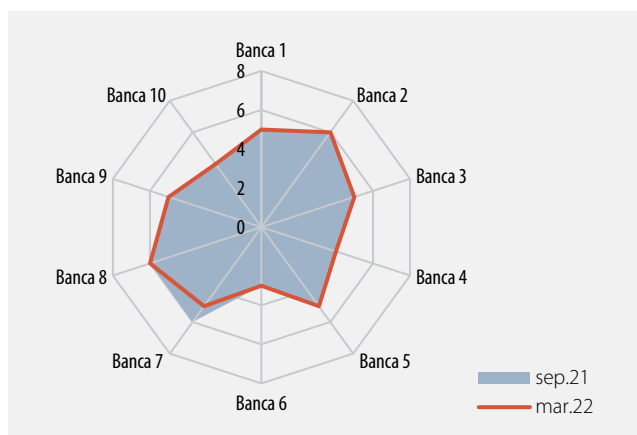
Grafic 5c. Dificultatea de gestionare

Notă: O valoare mai mare indică o probabilitate de apariție/severitate a impactului/dificultate de gestionare a riscului mai ridicate.

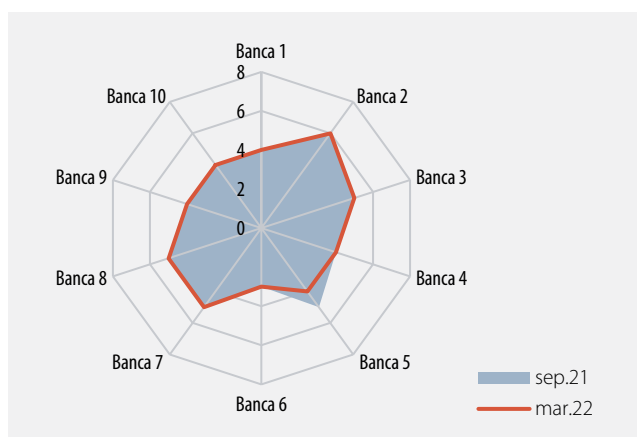
6. Riscul de intensificare a legăturii dintre sectorul bancar și sectorul public atât datorită expunerilor directe (de ex.: titluri de stat, credite acordate administrațiilor centrale și locale), cât și indirecte (de ex.: creditele „Prima casă”)

Grafic 6a. Probabilitatea de apariție

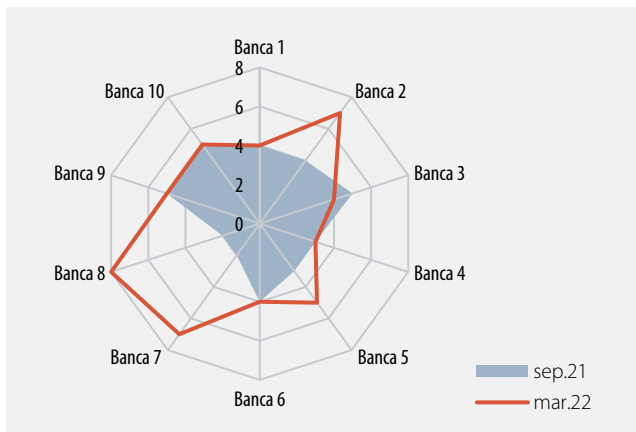
Grafic 6b. Severitatea impactului

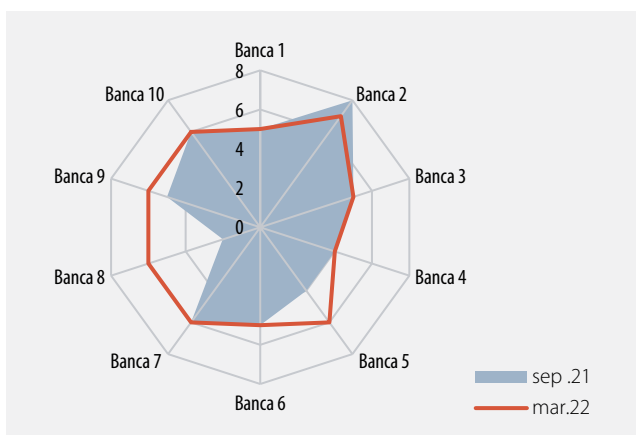
Grafic 6c. Dificultatea de gestionare

Notă: O valoare mai mare indică o probabilitate de apariție/severitate a impactului/dificultate de gestionare a riscului mai ridicată.

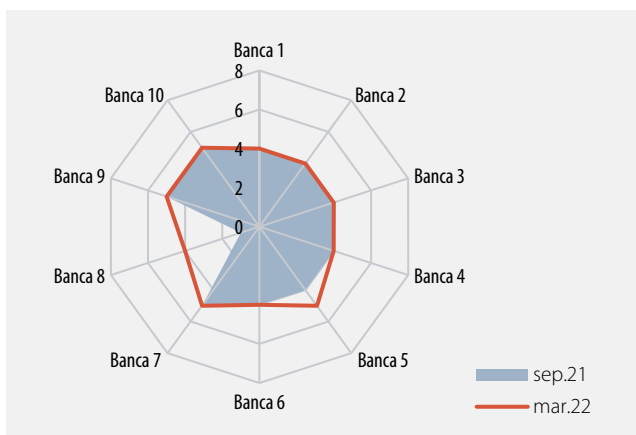
7. Riscul privind lichiditatea sectorului bancar

Grafic 7a. Probabilitatea de apariție

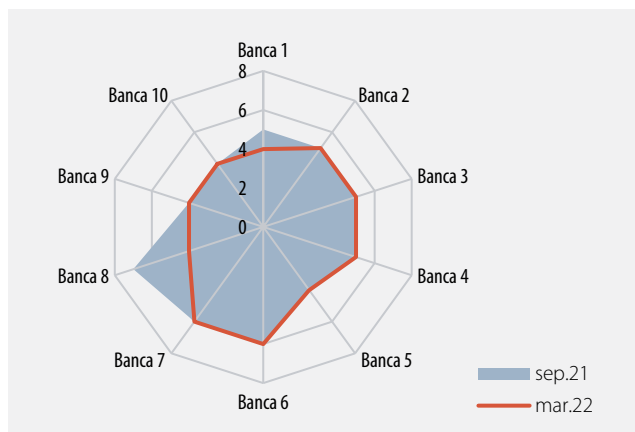
Grafic 7b. Severitatea impactului

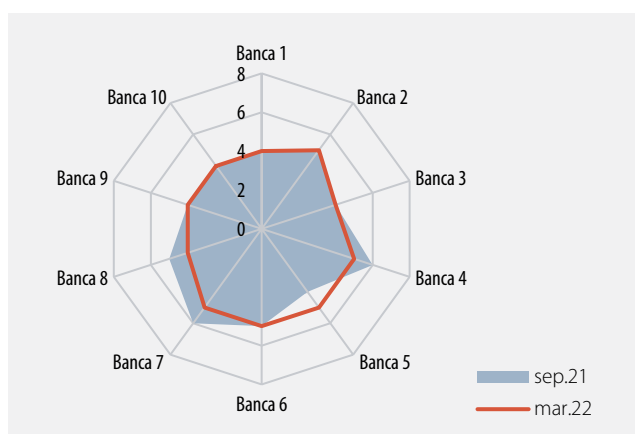
Grafic 7c. Dificultatea de gestionare

Notă: O valoare mai mare indică o probabilitate de apariție/severitate a impactului/dificultate de gestionare a riscului mai ridicate.

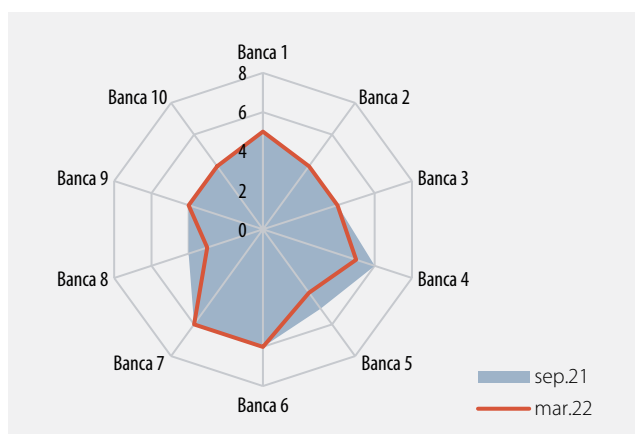
8. Riscul asociat evoluțiilor din piața imobiliară comercială

Grafic 8a. Probabilitatea de apariție

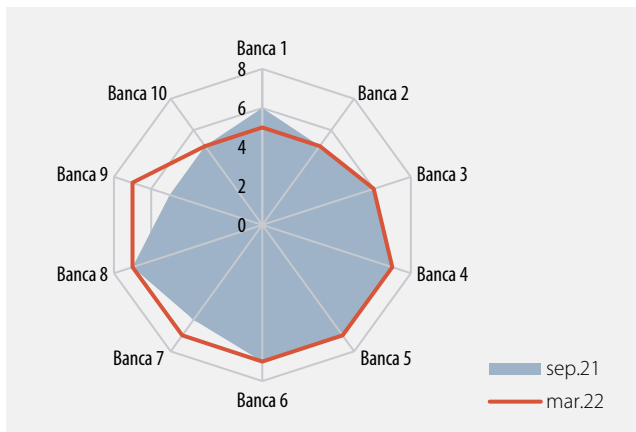
Grafic 8b. Severitatea impactului

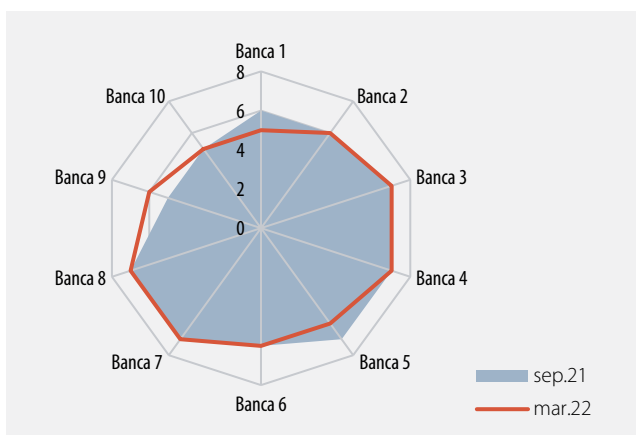
Grafic 8c. Dificultatea de gestionare

Notă: O valoare mai mare indică o probabilitate de apariție/severitate a impactului/dificultate de gestionare a riscului mai ridicată.

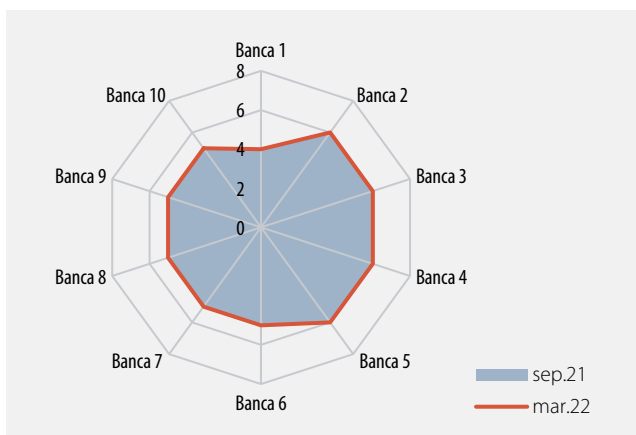
9. Riscul asociat deteriorării echilibrelor macroeconomice interne

Grafic 9a. Probabilitatea de apariție

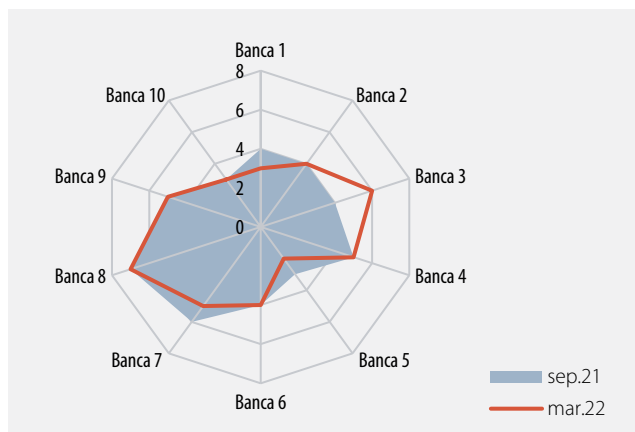
Grafic 9b. Severitatea impactului

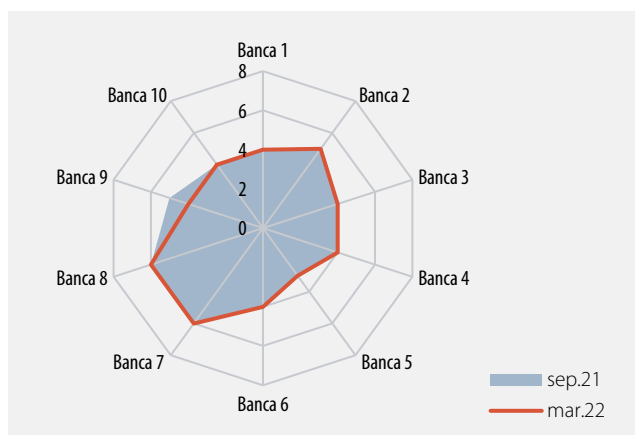
Grafic 9c. Dificultatea de gestionare

Notă: O valoare mai mare indică o probabilitate de apariție/severitate a impactului/dificultate de gestionare a riscului mai ridicate.

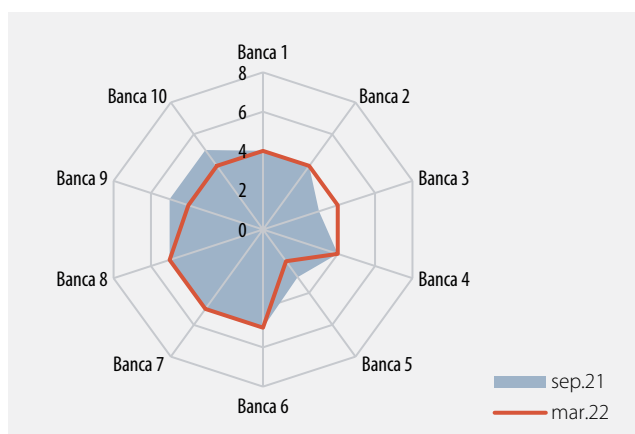
10. Riscul climatic

Grafic 10a. Probabilitatea de apariție

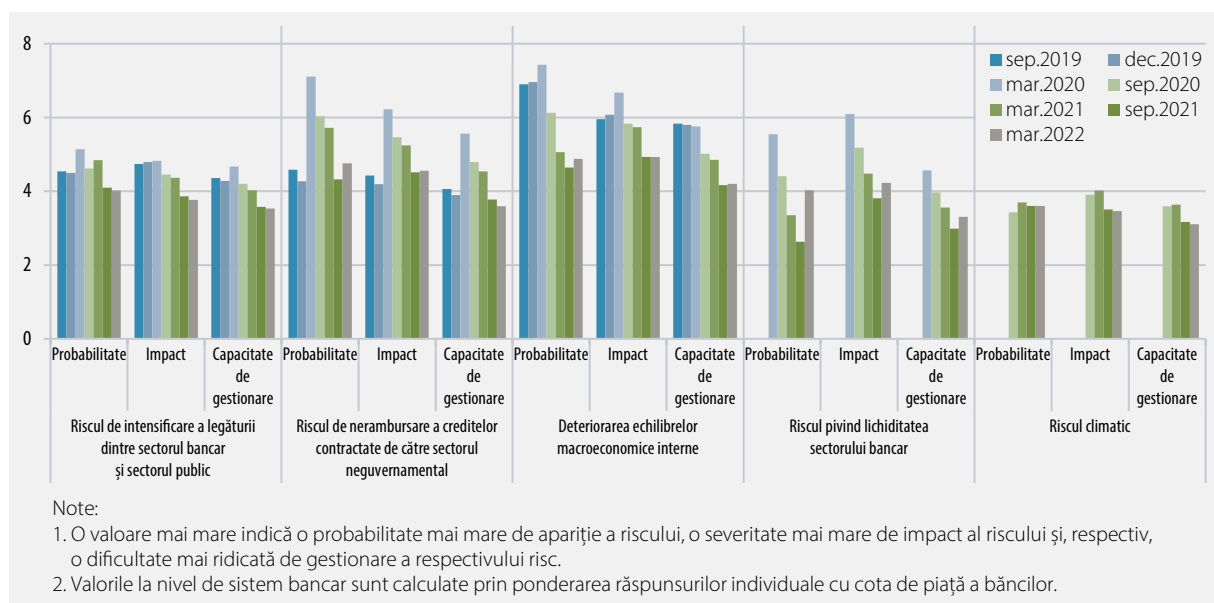
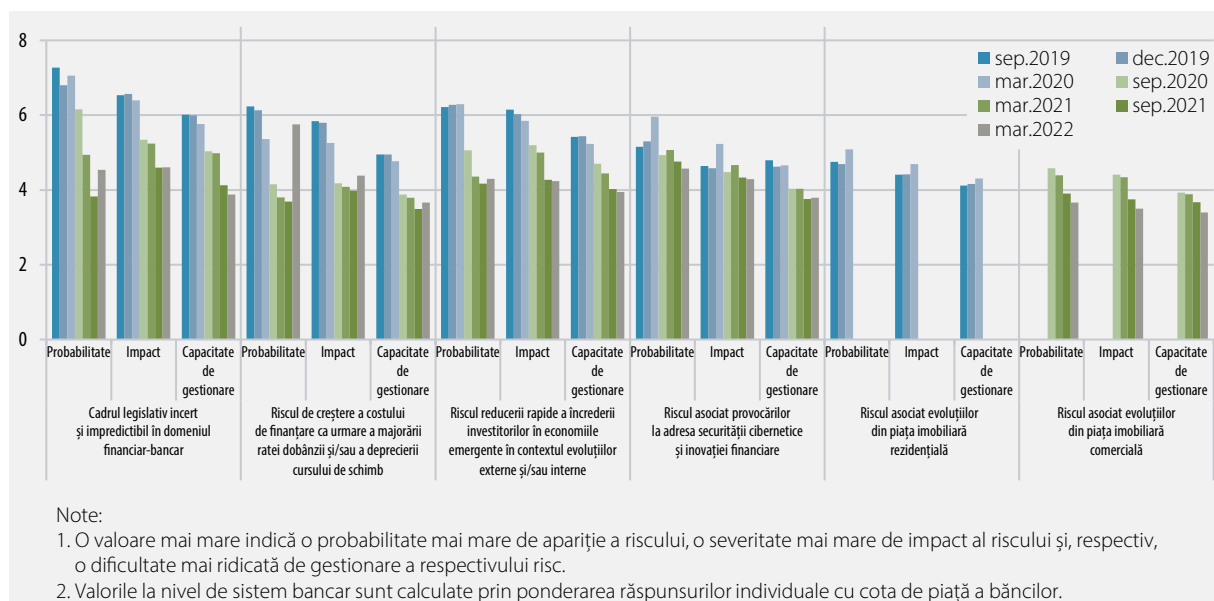
Grafic 10b. Severitatea impactului

Grafic 10c. Dificultatea de gestionare

Notă: O valoare mai mare indică o probabilitate de apariție/severitate a impactului/dificultate de gestionare a riscului mai ridicată.

Grafic 11. Evoluția răspunsurilor agregate ale băncilor referitoare la probabilitatea de apariție, impactul potențial și capacitatea de gestionare a riscurilor sistemice

Anexa 4

Structura Chestionarului privind riscurile sistemice (martie 2022) și precizări metodologice

Chestionar privind riscurile sistemice				
Denumirea instituției de credit:				
Data de referință: 31-03-2022				
Pentru scopurile acestui chestionar, noțiunea de risc sistemic se referă la „risc de perturbare a sistemului financiar care poate genera consecințe negative grave pentru piața internă și economia reală” (Regulamentul (UE) nr. 1092/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 noiembrie 2010).				
1a	Vă rugăm să evaluați pentru următoarele 12 luni riscurile sistemice identificate la punctele 1-10 din tabelul de mai jos. De asemenea, vă rugăm să completați la punctul 11 al tabelului un alt risc sistemic identificat din perspectiva dumneavoastră.			
Riscuri sistemice	Importanța riscului (A)	Probabilitatea de apariție a riscului (B)	Impactul potențial asupra sectorului bancar (C)	Capacitatea băncii de gestionare a riscului (D)
1. Deteriorarea echilibrului macroeconomic interne				
2. Risc de intensificare a legăturii dintre sectorul bancar și sectorul public atât datorită expunerilor directe (de ex.: titluri de stat, credite acordate administrațiilor centrale și locale), cât și indirecte (de ex.: creditele „Prima casă”)				
3. Risc de creștere a costului de finanțare ca urmare a majorării ratei dobânzii și/sau a deprecierei cursului de schimb cu efecte negative asupra capacității de plată a debitorilor, în special a populației și IMM				
4. Cadrul legislativ incert și impredictibil în domeniul financiar-bancar, cu implicații asupra solvabilității sectorului bancar				
5. Riscul reducerii rapide a încrederii investitorilor în economiile emergente în contextul evoluțiilor externe și/sau interne				
6. Riscul asociat evoluțiilor din piața imobiliară comercială				
7. Riscul asociat provocărilor la adresa securității cibernetice și inovației financiare				
8. Riscul climatic				
9. Riscul privind lichiditatea sectorului bancar				
10. Riscul de nerambursare a creditelor contractate de către sectorul neguvernamental				
11.				
Explicații:				
(A) În clasificarea riscurilor în funcție de importanță, vă rugăm să utilizați următoarea scală de la 1 la 10, unde 1 este cel mai important risc, iar 10 este cel mai puțin important risc. Evaluarea importanței unui risc (A) combină: probabilitatea de materializare a acestuia (B) și impactul în caz de materializare (C), luând în calcul capacitatea băncii de a gestiona respectivul risc (D).				
(B) În clasificarea riscurilor în funcție de probabilitatea de apariție, vă rugăm să utilizați următoarea scală: Risc cu probabilitate, 1=Nesemnificativă, 2=Foarte redusă, 3=Redusă, 4=Sub medie, 5=Peste medie, 6=Ridicată, 7=Foarte ridicată și 8=Sigură.				
(C) În clasificarea riscurilor în funcție de impactul potențial asupra sistemului financiar, i.e. pierderea așteptată condiționată de materializarea respectivului risc, vă rugăm să utilizați următoarea scală: Risc cu impact 1=Nesemnificativ, 2=Foarte redus, 3=Redus, 4=Sub medie, 5=Peste medie, 6=Ridicată, 7=Foarte ridicată și 8=Extrem de ridicată.				
(D) În clasificarea riscurilor în funcție de capacitatea instituției de credit de a gestiona respectivul risc înainte de apariție (i.e. cât de pregătită este banca dvs. de a lua măsuri <i>ex ante</i> pentru a reduce semnificativ riscul), vă rugăm să utilizați următoarea scală: 1=Fără probleme, 2=Foarte ușor de gestionat, 3=Ușor de gestionat, 4=Relativ ușor de gestionat, 5=Relativ dificil de gestionat, 6=Dificil de gestionat, 7=Foarte dificil de gestionat, 8=Nu poate fi gestionat.				
1b	Vă rugăm să furnizați, dacă este cazul, orice clarificări sau informații suplimentare pe care le considerați a fi necesare pentru o mai bună înțelegere a răspunsurilor de la punctul 1a.			
Clarificări/ Informații suplimentare				
1.				
2.				

1c

Vă rugăm să detaliați din perspectiva instituției dumneavoastră implicațiile pe termen scurt și mediu ale persistenței creșterii prețurilor la energie, având în vedere cel puțin următoarele elemente: evoluția ratelor de neperformanță, creditarea bancară, nivelul de lichiditate și gradul de solvabilitate etc.

1.

Analiza este realizată pe baza răspunsurilor instituțiilor de credit la *Chestionarul privind riscurile sistemice*. Sondajul este transmis celor mai importante 10 bănci din sistem după valoarea activelor. Acestea dețineau 77 la sută din activele totale ale sectorului bancar în luna martie 2022. Chestionarul este adresat persoanelor cu atribuții de conducere din cadrul departamentelor de administrare a riscului ale acestor instituții.

Mecanismul analizei este următorul: BNR identifică riscurile care pot fi considerate sistemice și solicită băncilor să răspundă în ce măsură opinia lor este asemănătoare, cum ierarhizează respectivele riscuri după importanța posibilelor consecințe asupra sistemului financiar, care este capacitatea lor de a face față consecințelor în ipoteza concretizării riscului și care consideră că este probabilitatea de apariție a riscului sistemic. De asemenea, băncile au posibilitatea să propună riscuri care, în opinia lor, sunt sistemice.

Metoda de agregare a răspunsurilor băncilor cu privire la cele trei elemente ale riscurilor (probabilitatea de apariție, severitatea impactului și capacitatea de gestionare a riscului) este media ponderată, factorul de ponderare fiind cota de piață a activelor.

Abrevieri

BCE	Banca Centrală Europeană
BNR	Banca Națională a României
CERS	Comitetul European pentru Risc Sistemic
CRS	<i>Chestionar privind riscurile sistemice</i>
IFN	instituție financiară nebanară
FED	Sistemul Federal de Rezerve al Statelor Unite ale Americii
FMI	Fondul Monetar Internațional
FSB	Consiliul pentru stabilitate financiară
UE	Uniunea Europeană

